

# Dübörgő csend

Bemutató és ankét a munkásfilmpokon

Nincs három éve, hogy a Tiszatáj folytatásokban közölte Mocsár Gábor kisregényét: *Ég alatt, föld felett*. Hősei, Rívó Gáspár, Dan és a többiek azóta megszólaltak — egy hangjáték keretei között — a rádióban, most meg arcot, ruhát, látható tanyát és fúrotornyot kaptak: *Szifj Miklós* élete első játékfilmjét írta és rendezte a kisregényből (mely a Kosmosz gondozásában, kötetben is napvilágot látott a közelmúltban). S noha konkrét helyszínről nincs szó az anyagban — a filmet Bács megyében forgatták, ahol a fúrotorny árnyékában lélegző magányos tanya eredetileg elképzelt környezetvilága még föllelhető —, aligha lehet kétséges, az ihlet forrásvidéke a szegedi határban megtalált olaj. Mocsár az *Ég* alatt, föld feletten azokat a névtelen olajmunkásokat emeli szépirodalomba, akiknek erőfeszítéseiről, életkörülményeiről, munkájáról beszélt korábbi szociográfiájában, az *Ég aranyban* is.

Szifj Miklós játékfilmjében — *Dübörgő csend* címmel jövőre vetítik a mozikban — tetten érhetőek a szegedi szálak; több színészünk kapott kisebb-nagyobb szerepet benne (legjelentősebbet a Dant alakító Kovács János), a fölvonulatot olajostechonológiaihoz pedig itteni szakemberek asszisztáltak.

Erthető tehát, hogy a szegedi munkásfilmpokon a *Dübörgő csend* is elhozták. Pénteken délután a Kossuth Lajos sugárúti Nyugdíjas Klub moztermében vetítették le zsúfolt háznak, s a film alkotói, Mocsár Gábor, Szifj Miklós, Kovács János mellett — mi sem természetesebb — eljöttek megnézni jó néhányan az olajosoktól is. A résztvevőket — köztük Szántó Tivadart, a városi pártbizottság osztályvezetőjét — Horváth Lászlóné, a Csongrád megyei Moziüzemi Vállalat igazgatója üdvözölte.

A bemutató után sokáig együtt maradtak az érdeklődők, véleményt cserélni írótól, rendezőtől, egymással.

A regény és a film egyik alapfogolata a magányosság, a lakóhelytől távoli munkahely családokat megosztó, életkörülményeket, emberi sorsokat befolyásoló valóságshelyzete. Mocsár Gábor elmondta, annak idején maga is sokat töprengett, milyen sorsot szánjon hőseinek; Szifj Miklós a regény és a film cselekményének dramaturgiai különbségeiről, a forgatás nehézségeiről és élményeiről beszélt. A hozzászólók közül ki-ki élettapasztalata, vérmérséklete szerint bonyolította volna a történetet. A geológus például túlságosan színesnek találta a fénytépezést, de a családi konfliktusok lefolyását is, erről többen kifejtették különbejárátú véleményüket, vagyis hát magukra ismertek a közvetve vagy közvetlenül érdekeltek, a film nem tévesztette el hatását azokban, akikről szól. Most egy nyitott kérdés maradt csupán: miként fogadja majd a nagyközönség, a „tárgyilagos” közvélemény...  
N. L.

# Szegediek a győztesek

Befejeződött a munkásörök megyei jubileumi emlékversenye



Képviselet a győztes raj tagjai, közöttük parancsnokaikkal: balról a harmadik Fikó József egységparancsnok, Dobó József, az egységörzs tagja, a Szegedi Nyomda igazgatója, mellette Nagyvári László alegységparancsnok. (Fotó: Gyenes Kálmán)

A Munkásörök teljes személyi és parancsnoki állománya még az év elején az első között karolta fel a csepeli munkások kezdeményezését: csatlakoztak a felhíváshoz, hogy kiemelkedő munkateljesítményekkel köszöntse és ünnepelje népünk is a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulóját. A munkásörök vállalásaikhoz híven munkahelyükön mindenütt elérte álltak a szocialista munkaversenynek. Ezen túlmenően megyénként háromfordulós jubileumi emlékversenyt szerveztek, az alegységek, az egységek és a nagyobb területi egységek szintjén. Ezekben a versenyekben első helyen értékelték a termelőmunkában való helytállást, pontozásos módszerrel értékelték továbbá a munkásörök feladatok ellátását, a munkásörök katonai és szakmai ismereteinek színvonalát. Döntő szerepet kaptak a versenyben a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. esztendőjének történelmi eseményei is.

A megyei döntőbe összesen hét munkásörögység küldte el a legjobb, a második fordulóban győztes raját. A verseny harmadik fordulójára zajlott le, a tegnapi délután Szegeden, a Vasútforgalmi Szakközépiskolában, ahol igen nagy volt a tét. A győztes csapat ugyanis a szovjet nép vendégeként a jövő év májusában körutazást tehet majd a Szovjetunióban. A versenyre felsorakozott rajukat, valamint az állami

és társadalmi szervezetek képviselőitében megjelent egységek híradó raja, harmadik helyen a hódmezővásárhelyi, negyedik a csongrádi pártbizottság munkái, ötödiken a makói, a hatodik és hetedik helyen Munkásörök országos parancsnoksága osztályvezetőjét — Mákos István megyei parancsnok köszöntötte, majd pedig a tesztízüetek kiosztásával megkezdődött a vetélkedő.

Kétszer 45 perc alatt közel 100 szakmai és politikai tárgyú kérdésre kellett helyes választ adniuk a munkásöröknek. A zsűri is jól felkészülten, gyorsan dolgozott. Csakhamar felkerült az eredményhirdető táblára, hogy az országos jubileumi emlékverseny Csongrád megyei győztese a szegedi Gera Sándor munkásör-zászlóalj legjobb raja. Tagjai: Farkas János rajparancsnok, Keresztúri István, idős Priskin Sándor, ifj. Priskin Sándor, Ungvári László, Kozma István és Varga Ferenc. Ők utaznak a jövő év májusában megyénk munkásörökének képviselőitében a Szovjetunióba. Második helyet

nyert a megyei közvetlen egységek híradó raja, harmadik helyen a hódmezővásárhelyi, negyedik a csongrádi pártbizottság munkái, ötödiken a makói, a hatodik és hetedik helyen Munkásörök országos parancsnoksága osztályvezetőjét — Mákos István, a zsűri elnöke kis pontszámkülönbséggel.

Az eredményhirdetésekor Mákos István, a zsűri elnöke elmondta, hogy a megye munkásörök a csepeli felhívás óta fordulóitól kezdve nagy szorgalommal és lelkesedéssel készültek a versenyekre. A verseny azonban a harmadik forduló után is tovább folytatódik — a munkahelyeken és a kiképzésben. Összinté köszönetet mondott a családtagoknak és mindazoknak, akik segítettek munkásörökünket a felkészülésben. A következőkben Farkas János országos parancsnok megbízásából, átadta a Lenin díj, ifj. Priskin Sándor, Ungvári László, Kozma István és Varga Ferenc. Ők utaznak a jövő év májusában megyénk munkásörökének képviselőitében a Szovjetunióba. Második helyet

# Telefon a kapu alatt

Tízemeletes épületben csaknem létkérdés, van, és ha igen, működik-e kaputelefon. Nemrégiben írtunk is arról, milyen veszélyeket rejt magában az, ha a váratlan időpontban érkező, idős látogató nem tud kapcsolatot teremteni a 6., 8., vagy a 10. emeleten lakó vendéglátóval. Ha történetesen egyedül kénytelen nekivágni a 150, 200 lépcsőfoknak, esetleg hiába.

Mi az oka az elég gyakori meghibásodásoknak, s mit tesznek a panaszok orvoslására a szakemberek? — erről érdeklődtünk a GELKA-nál.

A 200-as, 300-as épületeket annak idején úgynevezett simplex rendszerű kaputelefonnal szerelték föl. Ez a típus, amelyen egyszerre csak az egyik fél hangja hallható, s a beszélőnek végig nyomnia kell a gombot, már igen elavult. Gyártását abba is hagyta a pécsi Megyeszer, így az alkatrészek pótlásáról sem tudnak gondoskodni. Pedig de nagy szükség lett volna erre eddig is! A legtöbb panasz ugyanis a 2-es, 3-as ütemben épült házakból érkezett: szorozatos tünkek el a kaputelefon-szekerények, a hangerősítők és a hangszórók. Pótlásuk nélkül pedig aligha lehet működésbe hozni a szerkezeteket.

S mit tett vagy tesz a GELKA és a gazda, az IKV, hogy mégse nélkülözzék a rászorulókat ezeket a nemcsak kényelmi célokat szolgáló berendezéseket?

A két vállalat karbantartási szerződést kötött 1975-ben, amelyben a szerviz vállalta, hogy bizonyos épületek kaputelefonait, csöngőit rendszeresen megjavítja, ha szükséges. A szerződésbe bevették azokat a készülékeket, amelyek akkor jól működtek, majd azokat, amelyek javíthatók voltak. Amelyikből hiányzott alkatrész, arra akkor nem vállaltak kötelezettséget, így maradt továbbra is árva és használhatatlan a régi típusú készülékek többsége. S így maradt a szálla — évekre — az ott lakók szemében.

A legújabb épületekben már az úgynevezett MKT-modul működik, amely jóval korszerűbb elődjénél, és amelynek gyártására teljesen állt a pécsi vállalat. Ezeknél az alkatrészek pótlása sem okoz gondot, így a karbantartási szerződésnek semmi sem állja az útját.

De mi legyen a régi készülékekkel és az általuk kezeletlen lakókkal? A GELKA-t és az IKV-t is

nyugtalanította már a kérdés. Képviselőik végigjárták a 2. és 3. ütem épületeit. A tapasztalatok siralmasak. A 201., a 206. és 207. épületben működnek ugyan a telefonok, de a nyomógomboknak lábuk kelt. A 300-as épületekben 18 lépcsőház van, közülük nyolc kapujában teljesen hiányzik a berendezések őrzésére hivatott szekrény is! Négy lépcsőházban csupán egyes alkatrészek tisztaztak meg a szerzésvagyukat fékezni nem tudó egyneknek. Így aztán mindössze két lépcsőházban hiánytalanok és működőképesek a régi berendezések. A leltár jelzi a tennivalót is: indokolt itt is az új típusú készülékek

főlszerelése. Az IKV ígérte, hogy megrendeli a GELKA-tól a munkát, a GELKA pedig a szükséges anyagokat. A pécsi vállalat még ebben a hónapban látni szeretné a megrendelést, akkor ugyanis már az idein folyamatosan szállítja a kaputelefonokat.

Van tehát remény arra, hogy az évekig néma kaputelefonok helyére még ebben az évben új, tökéletesen működő készülékek kerülnek. Csak kérdés, meddig tart majd a lakók öröme? A válasz nemcsak az illetékes vállalatoktól függ. A felelőtlen rongálótól, a „gyújtogatótól” is. Csakhogy először tetten kellene őket érni ahhoz, hogy felelni tudjanak.  
Ch. A.

# Helytörténeti tanácskozás

Múzeumi szakemberek és a helytörténeti folyóiratok szerkesztői, mintegy félszáz tanácskoztak csütörtökön Sopronban. A tanácskozáson megvitaták a helytörténeti kutatások módszertani kérdéseit. Hangsúlyozták, hogy a különböző kutatómódszerek együttes alkalmazása, a forrásmunkák gazdag választékának aprólékos és pontos

feltárása hozza meg a kívánt eredményt.

A vitában többen kitértek a helytörténeti tanulmányok, tudományos dolgozatok megjelenésének körülményeire, rámutattak az elemző munkák közreadási nehézségeire, és javaslatokat tettek a publikálási nehézségek leküzdésére. (MTI)

# Házasságról, válásról

A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint 1976-ban 100 457 pár kelt egybe Magyarországon. (1970-ben 96 612, 1960-ban pedig 88 566 házasságot kötöttek.)

A válások száma ugyanazon időben egyenletes emelkedést mutat: 1960-ban 16 590, 1970-ben 22 841, 1975-ben 25 997, tavaly pedig már 27 ezer 200 válást mondtak ki. A felsorolt évek adatait sorra véve minden ezer fennálló házasságra 6,5, 8,4, 9,3, illetve 9,7 válás jutott, és ez sajnos, nemzetközi mércével mérve is elég magas arány.

Az elváltak közül sokan remélik, hogy egy újabb házasság majd jobban sikerül, mint az előző. Az elváltak egy része tehát ismét igent mond az anyakönyvvezető előtt: az 1976-ban házasságot kötő férfiak 15,2 százaléka az elváltak közül került ki, az előző évben ez a százalékarány 15,3 volt. Az elvált nők pedig a házasságot kötőket 13,8, illetve 13,9 százalékát tették a férjhez me-

nőknek. Hány éves korban mennek az anyakönyvvezetőhöz? A tizenhat éves aluliak közötti fiatalok még nem házasodnak. A tizenhat éves aluli lányok aránya pedig erősen csökkent: 1960-ban a 16 év alatti házasságok aránya 0,9 százalék volt, 1970-ben 0,5, 1976-ban pedig 0,4 százalék az összes házasságot kötő nőhöz viszonyítva. A tizenéves házasságkötők aránya (16-tól 19 évesig) a fiatalok körében tavaly 8,8 százalék volt, a lányoknál 35,4 százalék! Húsz és 29. életéve között nősült a házasságok 72,6 százaléka, míg a férjhezmenő nőknek valamivel több mint a fele állt huszonevesen az anyakönyvvezető elé 1976-ban. 30-39 éves volt a házasságot kötő férfiak 9,9 és a nők 6,5 százaléka. 40 éves vagy idősebb volt a házasság 18,6 százaléka, 15-19 évig tartó házasság után vált 10,2 százalék és 20 év vagy még több kellett a válóperesek 14 százaléka ahhoz, hogy rájöjjenek: nem egymáshoz valók!

mok, ha azt nézzük, hogy milyen volt a tavaly elváltak kor szerinti megoszlása? Nos, 20 évnél fiatalabb volt az elvált férfiak 0,3 és a nők 3,2 százaléka. A 20. és 29. között volt az elvált férfiak 33,8 százaléka és majdnem azonos a nőké: 34,2 százalék. Az ötödik X után vagy még később bontotta fel a házasságát az összes tavalyi elváltak közül a férfiak 13,4, valamint a nők 8,8 százaléka. Melyik a házasságok kritikus éve?

Egy évnél rövidebb ideig élt együtt az 1976-ban elváltak 3,2 százaléka. Egy-négy évi házasság után vált minden harmadik válóperes pár: 32,7 a százalékarány. Öt-kienc évét ért meg a válással végződött házasságok 26,3 százaléka, 10-14 év után vált az összes 1976-ban válók 13,6 százaléka. 15-19 évig tartó házasság után vált 10,2 százalék és 20 év vagy még több kellett a válóperesek 14 százaléka ahhoz, hogy rájöjjenek: nem egymáshoz valók!

# Ady-versmondóverseny

A középdöntőt a rádió és a tévé közvetíti

Lezajlottak az Ady-szavak egyaránt népszerűek a löverseny elődöntői, s október 8-tól a nagy nyilvánosság előtt — a rádióban és a televízióban — rendezik meg a középdöntőket. Halák László, a televízió ifjúsági osztályvezetője, a verseny előkészületeiről és érdekességeiről elmondta:

— Már hagyomány, hogy a rádió és a televízió két-évenként együtt rendezik és közvetíti a vers- és prózamondó versenyeket. E műso-

rok egyaránt népszerűek a löverseny elődöntői, s október 8-tól a nagy nyilvánosság előtt — a rádióban és a televízióban — rendezik meg a középdöntőket. Halák László, a televízió ifjúsági osztályvezetője, a verseny előkészületeiről és érdekességeiről elmondta:

— Már hagyomány, hogy a rádió és a televízió két-évenként együtt rendezik és közvetíti a vers- és prózamondó versenyeket. E műso-

# Befogták a „vadlovat”

Baranyában „vadlovat” fogtak be. Igaz, nem őshonos vadló volt, hanem egy importszállítmányból megszületett fiatal kanca, amely csaknem nyolc hónapon át kóborolt a Zengő környéki mezőkön. Az állatorgalmi vállalat a tél folyamán lovakat adott ki bérhizlalásra, a pécsvári termelőszövetkezetnek. Az egyik ló a vasúti rakodás közben kitért a békésen várakozó társai közül, s mire a meglepett gondozók felcserélték, már messze vágatott a földeken. Napokig, hetekig hajszolták illetékesek és illetéktelenek, ám az óvatos, fürgé állat mindig kibújt az üldözők gyűrűjéből.

Sok önkéntes „cowboy” vállalkozott a „vadló” befogására, közülük némelyik hosszú ápolásra szorult utána. A kóborló időközben megellett, és azóta csikójával együtt járta a Zengő vidékét, bebarangolta a félmegett. A nomád lovak nemrégiben a perekedő juhnyájhoz csatlakoztak, és békésen legelésztek a birkák társaságában. Eközben egy alkalommal betévedtek a karamba, s ott Kiss János kocsisnak — társai segítségével — sikerült meglátni a kancát, amely visszakerült jogos tulajdonosához, Kiss János pedig megkapta jutalmát a vándorlás közben született kiscsikót. (MTI)